

ΕΜΠ

Τομέας Πολεοδομίας Χωροταξίας, Σχολή Αρχιτεκτόνων
Εργαστήριο Χωροταξίας και Οικιστικής Ανάπτυξης

ΠΥΡΚΑΓΙΕΣ

Έγκαιρη ειδοποίηση, Σχεδιασμός, Αντιμετώπιση

**Η νομοθετική προστασία του Υμηττού, ως αναγκαίο μέσον πρόληψης για την αντιμετώπιση του κινδύνου πυρκαγιάς:
Κατευθύνσεις χωροταξικής οργάνωσης και προστασίας**

Ομάδα Έρευνας: Σοφία Αυγερινού-Κολώνια, Καθηγήτρια ΕΜΠ (Επιστ.Υπεύθ.)
Μαρία Καλαντζοπούλου, Σοφία Νικολαΐδου, Παναγιώτα Τσολακάκη, Υποψ.Διδάκτορες ΕΜΠ

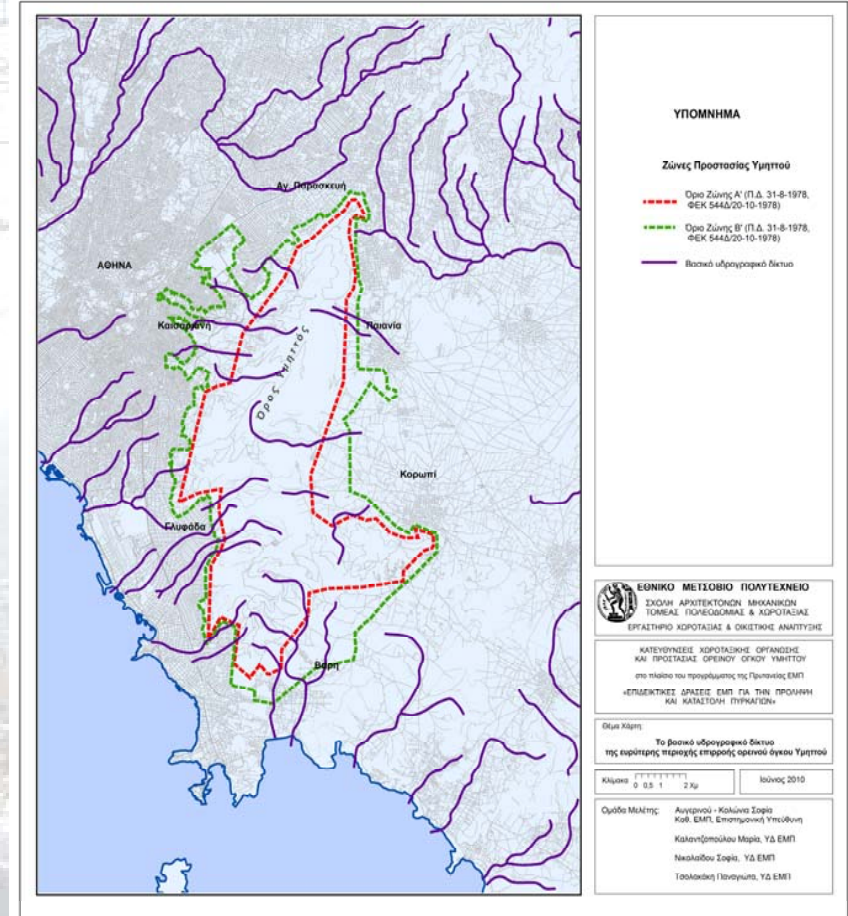
ΑΘΗΝΑ 15 ΙΟΥΝΙΟΥ 2010

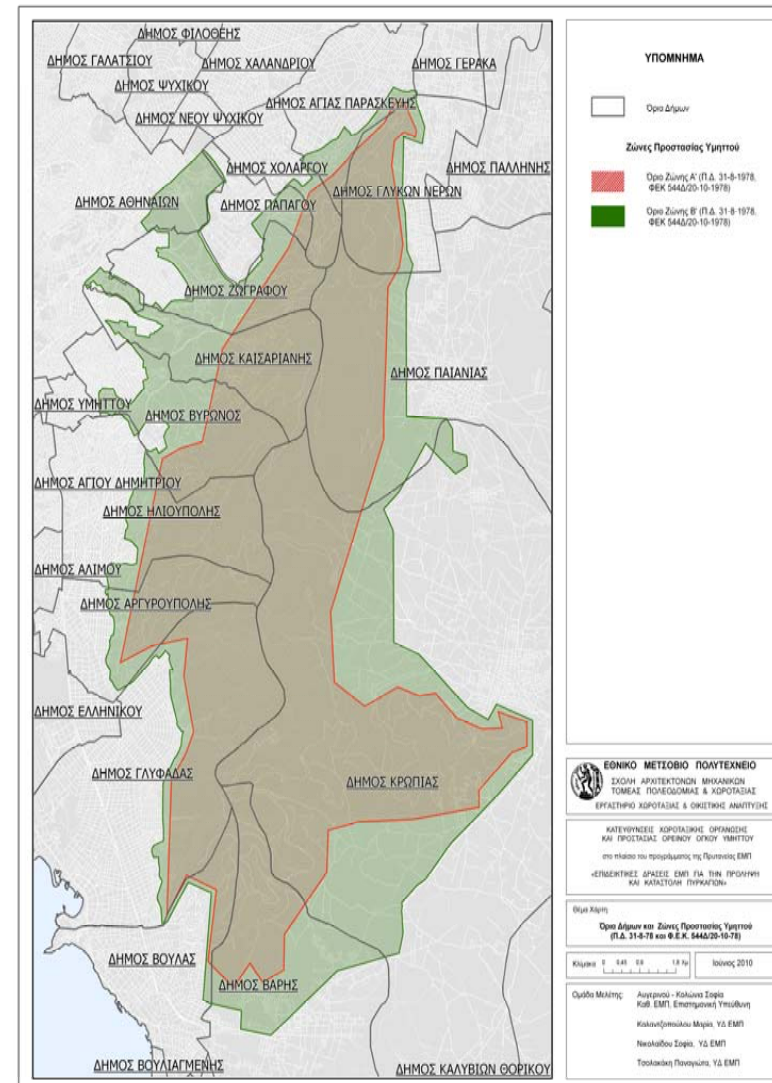
Σε αναζήτηση προτάσεων θεσμικής θωράκισης και προληπτικής προστασίας του Υμηττού

- Διερεύνηση και καταγραφή του υφισταμένου θεσμικού πλαισίου
- Αναγνώριση και καταγραφή της υπάρχουσας διάρθρωσης των χρήσεων γης
- Αναγνώριση του συνόλου των πιέσεων και απειλών
- Αξιολόγηση των υφισταμένων και πιθανών μελλοντικών τάσεων
- Διατύπωση κατευθύνσεων χωροταξικής οργάνωσης, διαχείρισης και προστασίας

Οριοθέτηση μιας Ειδικής Χωρικής Ενότητας

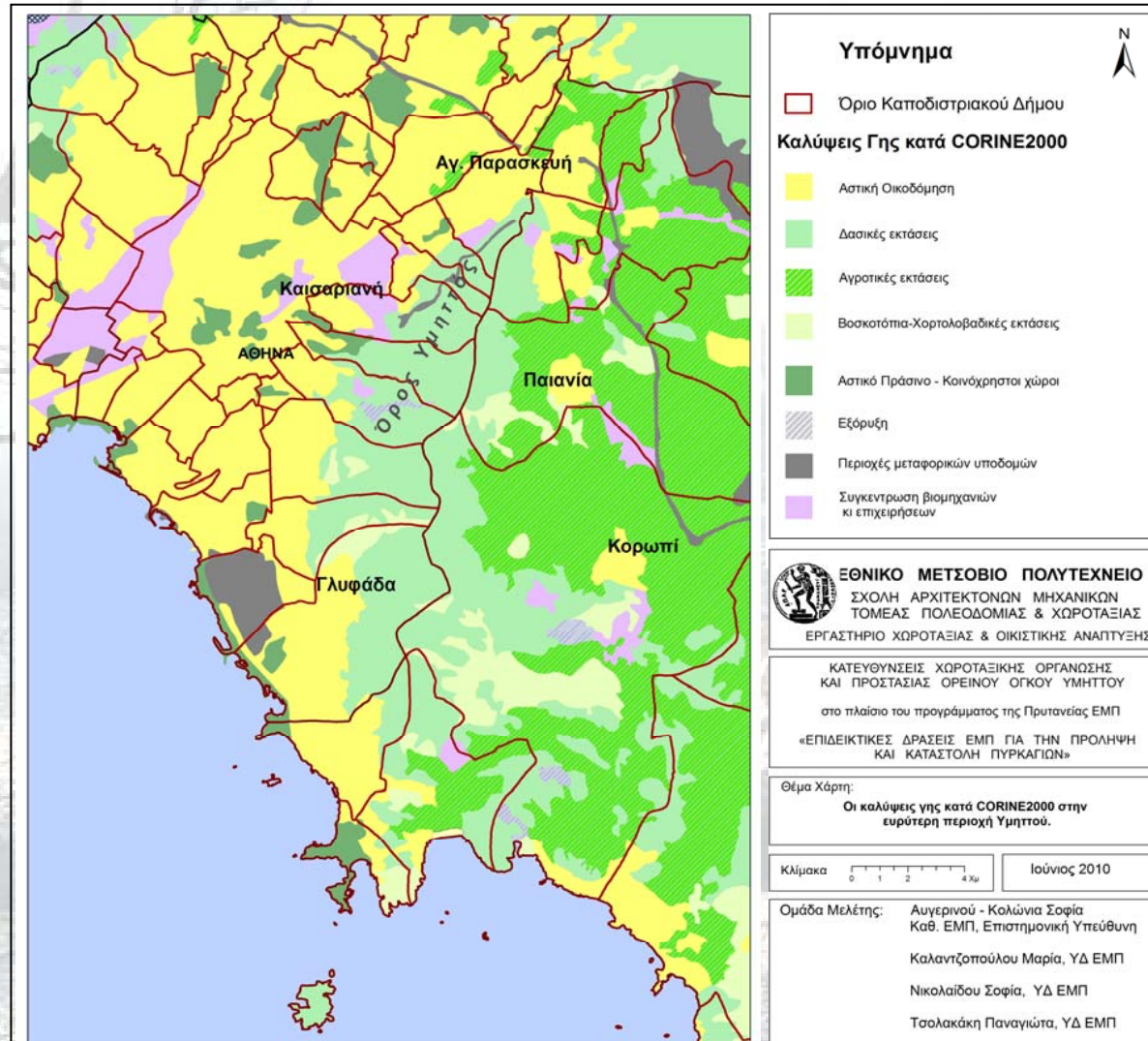
- Ο ορεινός όγκος ως φυσικό οικοσύστημα
- Τα εξωτερικά διοικητικά όρια των 15 ΟΤΑ, που περιέχουν τμήμα του Υμηττού
- Τα όρια θεσμικής προστασίας

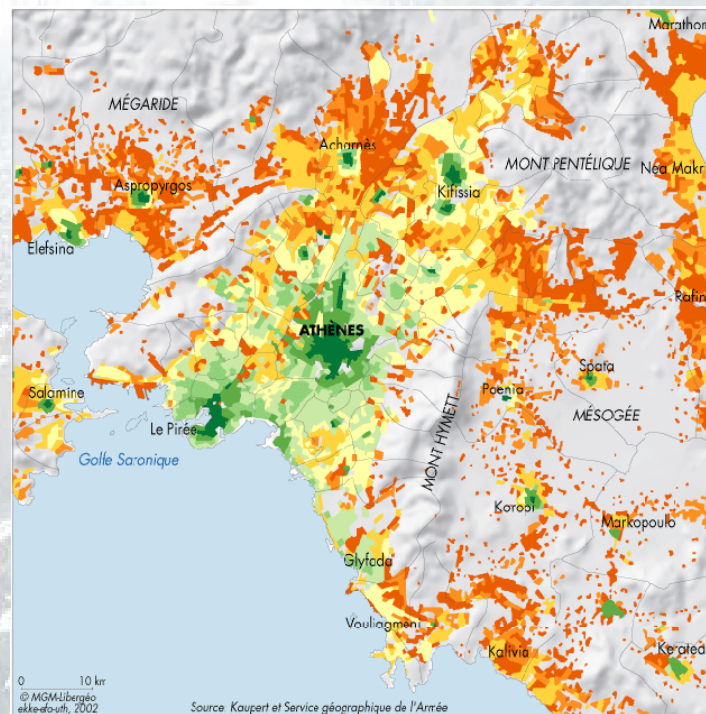
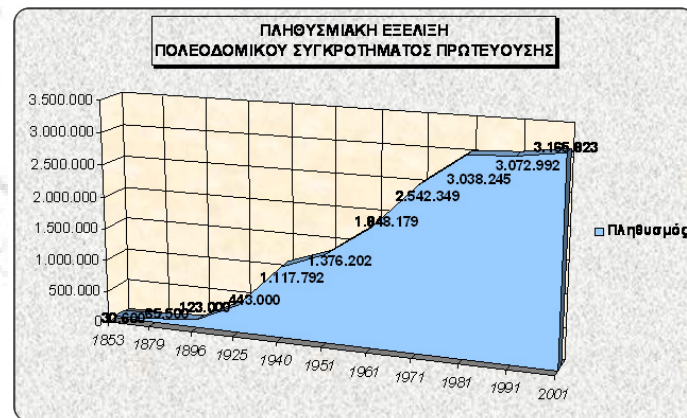
Αναγνώριση υφιστάμενης κατάστασης

- Πιέσεις αστικοποίησης – συγκρούσεις χρήσεων γης
- Κίνδυνοι περιβαλλοντικής υποβάθμισης – Πυρκαγιές
- Ζητήματα θεσμικού πλαισίου και διαχείρισης

Πιέσεις αστικοποίησης συγκρούσεις χρήσεων γης

- Αυξητικές πληθυσμιακές τάσεις στο σύνολο της Μητροπολιτικής περιοχής που εντείνουν τις οικιστικές πιέσεις στην περίμετρο του ορεινού όγκου
- Διάχυση οικονομικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων που ενισχύεται από τις υφιστάμενες και προγραμματισμένες υποδομές μητροπολιτικής εμβέλειας
- Ασύμβατες χρήσεις σε περιοχές προστατευόμενες και περιβαλλοντικά ευαίσθητες

Κίνδυνοι περιβαλλοντικής υποβάθμισης. Οι πυρκαγιές

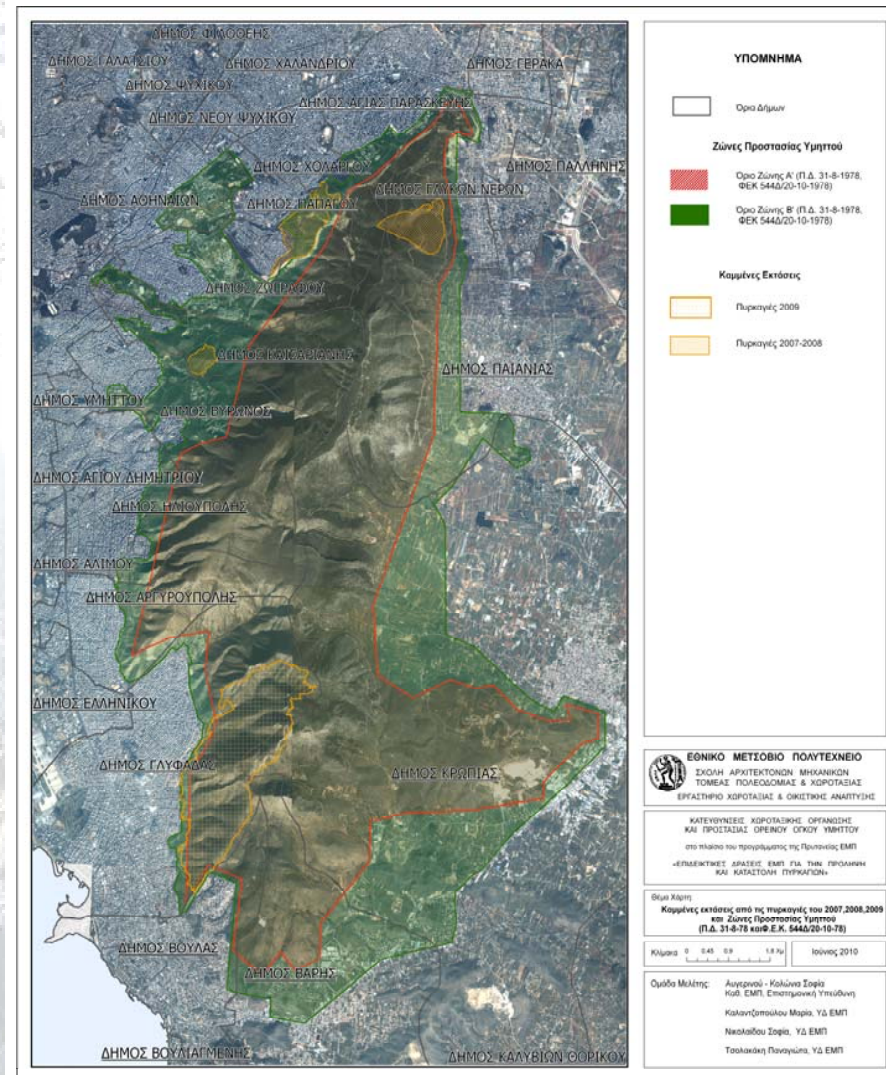
Εκτεταμένες και συστηματικές πυρκαγιές σε περιοχές «χαλαρής» προστασίας

Αυξημένος κίνδυνος εμφάνισης πυρκαγιών λόγω ασύμβατων χρήσεων (πχ δίκτυα υψηλής τάσης, μπάζα κá.)

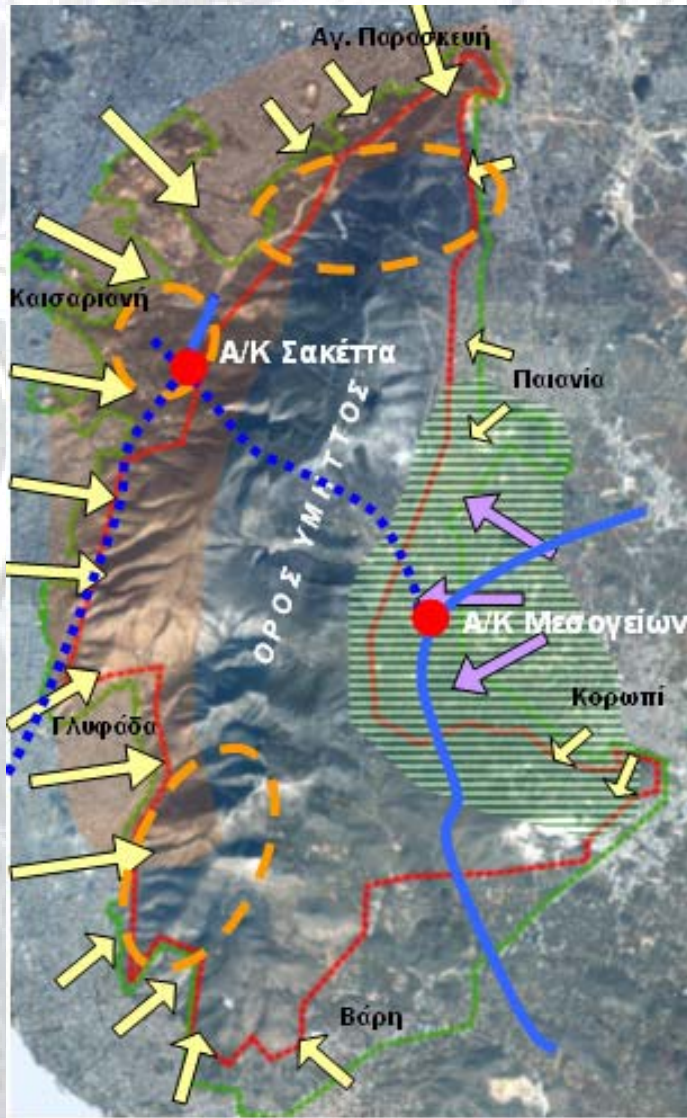
Ελλείψεις του συστήματος πυροπροστασίας και πυρασφάλειας σε προσωπικό, τεχνολογικά μέσα και μέσα εποπτείας

Περιορισμένες και συχνά ακατάλληλες αναδασώσεις

Εκτεταμένες καταπατήσεις δημόσιων δασικών εκτάσεων και αμφισβήτηση του ιδιοκτησιακού καθεστώτος

Πιέσεις αστικοποίησης και συγκρούσεις χρήσεων γης στην ευρύτερη περιοχή του Υμηττού.

- Όρια Π.Δ. Υμηττού**
- Όριο Ζώνης προστασίας Α'
- Όριο Ζώνης προστασίας Β'
- Προγραμματιζόμενα οδικά έργα**
- Ανισόπεδος Κάμβος
- ... Υπόγεια έργα
- Επιφανειακά έργα
- Πιέσεις αστικοποίησης - Συγκρούσεις**
- Οικιστικές πιέσεις
- Πιέσεις χωροθέτησης βιοτεχνικών/βιομηχανικών χρήσεων
- ▨ Περιοχή έντονων χωρικών μετασχηματισμών: αστικοποίηση Μεσογείων, εξάπλωση χρήσεων του δευτερογενούς τομέα και των υπηρεσιών, Νέοι Οδικοί Άξονες
- ▨ Περιοχή έντονης αστικοποίησης: Εισχώρηση του αστικού ιστού στο φυσικό οικοσύστημα του βουνού. Επιπτώσεις και κίνδυνοι για το φυσικό περιβάλλον. Εξάπλωση οικιστικών χρήσεων
- Περιοχή με υψηλό κίνδυνο περιβαλλοντικής υποβάθμισης: εστίες πυρκαγιών, καταπατήσεις

Ζητήματα θεσμικού πλαισίου και διαχείρισης

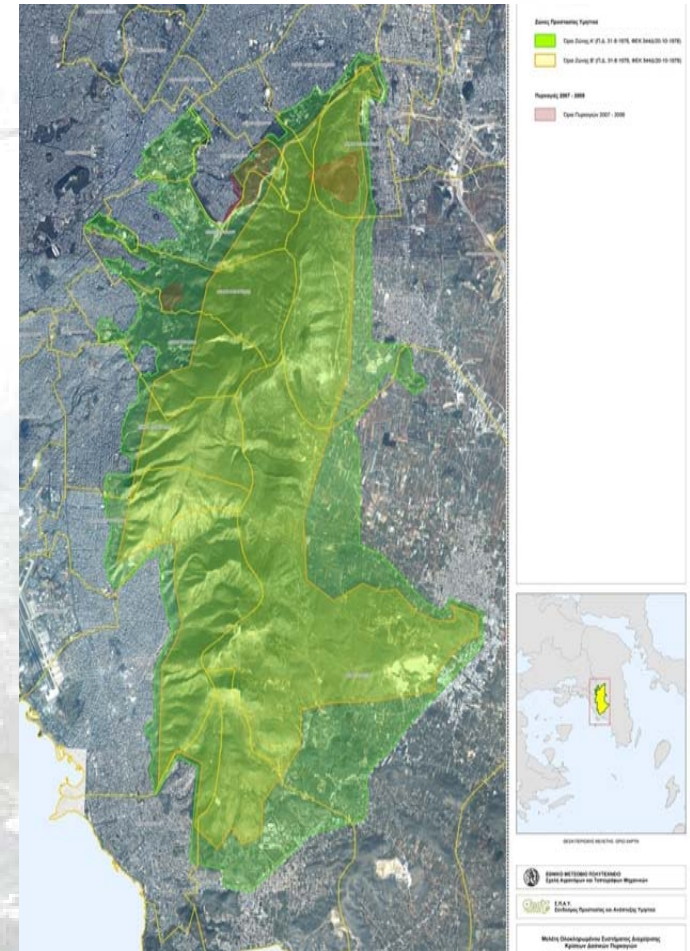
- Ελλιπής περιβαλλοντική προστασία
- Εσωτερικές αντιφάσεις θεσμικού πλαισίου και αλληλοεπικαλύψεις επιπέδων σχεδιασμού (ΓΠΣ, ΖΟΕ, ΠΔ, δασική νομοθεσία, κλπ)
- Ασύμβατες χρήσεις γης κατά παρέκκλιση των επιτρεπόμενων του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου
- Κατακερματισμός και αλληλοεπικάλυψη αρμοδιοτήτων μεταξύ φορέων (ΟΤΑ, Υπουργεία, ΟΡΣΑ, Δασαρχείο Πεντέλης, κ.ά.)
- Πολύπλοκο ιδιοκτησιακό καθεστώς με διαφορετικούς φορείς (Εκκλησία, Δήμοι, Στρατός, ιδιώτες, Συνεταιρισμοί κ.ά.)

: Ο νέος αυτοδιοικητικός χάρτης στην περιοχή του Υμηττού και τα όρια προστασίας του ισχύοντος Π.Δ.(Π.Δ. 31-8-1978, ΦΕΚ 544Δ/20-10-78).

Το ισχύον θεσμικό πλαίσιο Υμηττού

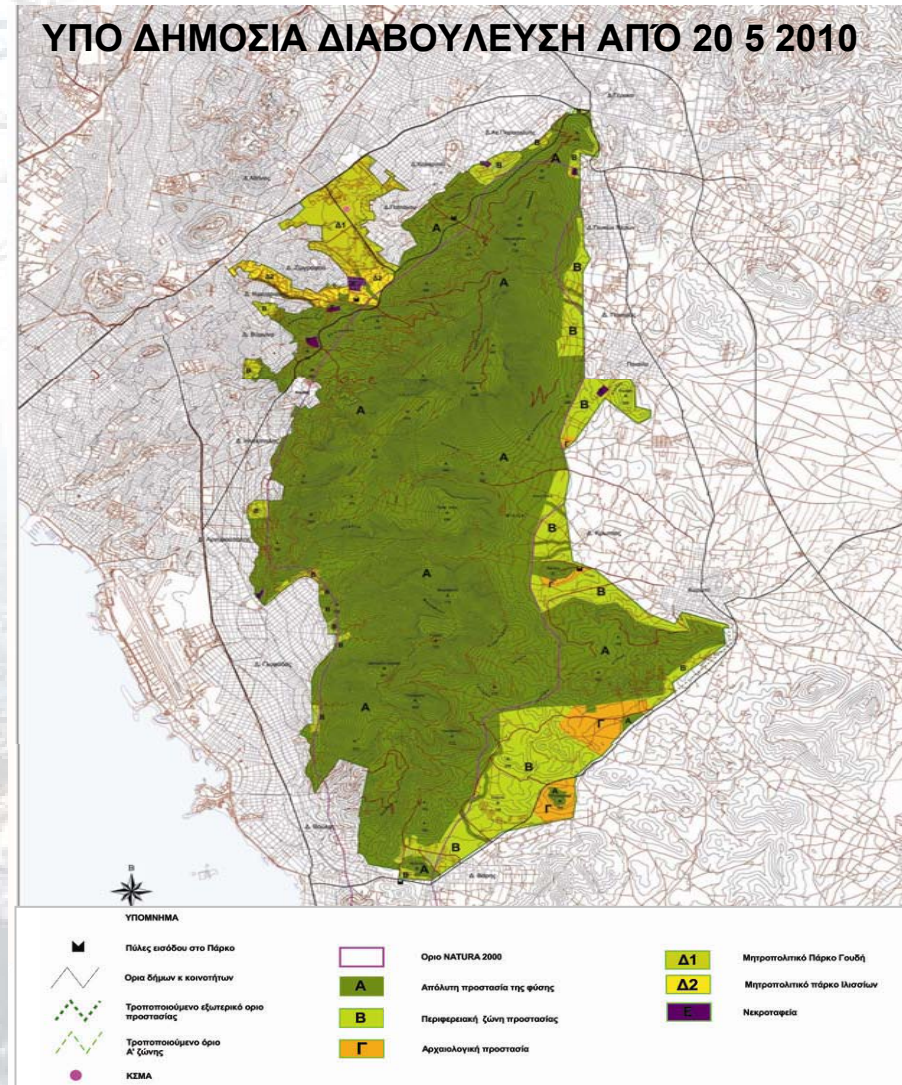
- Π. Δ προστασίας του Υμηττού ΦΕΚ 544 Δ'/1978
- Ρυθμιστικό Σχέδιο Αττικής
- Γειτνίαση με τη Ζώνη Οικιστικού Ελέγχου Μεσογείων
- Περιοχές προστασίας της Φύσης:
 - Ευρωπαϊκό Δίκτυο Φύση 2000
 - Αισθητικό δάσος Καισαριανής ως Τοπίο ιδιαίτερου Αισθητικού Κάλλους
 - Ρέμα Ηριδανός ιδιαίτερου περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος
 - Καταφύγια άγριας ζωής
 - Προστατευόμενες περιοχές πολιτισμικού κι αρχαιολογικού ενδιαφέροντος (νεότερα και βυζαντινά μνημεία, μοναστήρια, σπήλαια)

Πρόσφατες προτάσεις αναθεώρησης του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου

Ευνοϊκές διατάξεις

- Ενίσχυση του καθεστώτος προστασίας
- Επέκταση και αυστηρότερη προστασία της Ζώνης Α με ρητή απαγόρευση οποιασδήποτε χρήσης
- Απομάκρυνση λατομείων και βιομηχανικών εγκαταστάσεων από το σύνολο της περιοχής προστασίας Υμηττού
- Στρατηγική κατεδάφισης αυθαιρέτων κτισμάτων και απομάκρυνσης των ραδιοηλεκτρονικών κεραιών
- Σύσταση αποκλειστικού φορέα προστασίας και διαχείρισης

Δυσμενείς διατάξεις

- ❖ Δεν προωθείται η θεσμοθέτηση ενιαίας Ζώνης απόλυτης προστασίας
- ❖ Διατήρηση υφιστάμενων πρώην νόμιμων ή/και αυθαίρετων κτιριακών εγκαταστάσεων ή οχλουσών δραστηριοτήτων
- ❖ Δεν αποθαρρύνεται η εγκατάσταση νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων
- ❖ Η αύξηση της αρτιότητας για «κοινωφελείς εγκαταστάσεις» εκπαίδευσης χωρίς παράλληλο περιορισμό στη μέγιστη επιφάνεια δόμησης
- ❖ Αντιμετώπισή του ορεινού όγκου του Υμηττού «περιαστικό πάρκο αναψυχής και πολιτισμού» και όχι ως ενός δασικού χώρου
- ❖ Έλλειψη διευκρινιστικών διατάξεων σχετικά με τα μελλοντικά σχέδια ανάπτυξης νέων αυτοκινητοδρόμων
- ❖ Ασάφειες ή/και παραλείψεις σχετικά με το ρόλο των Συνδέσμων Προστασίας Περιβάλλοντος
- ❖ Έλλειψη διασύνδεσης του σχεδίου Π.Δ σε σχέση με παράλληλους προγραμματισμούς (Μητροπολιτικός Φορέας για το «περιαστικό πράσινο», ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ), με τη δασική νομοθεσία και το δασικό κτηματολόγιο, το ΡΣΑ

4 ενότητες προτάσεων για τον Υμηττό

- Θεσμικό πλαίσιο
- Διαχείριση
- Χρήσεις γης
- Ειδικές ρυθμίσεις οδικών έργων

Προτάσεις για το θεσμικό πλαίσιο

- Εναρμόνιση όλων των επιπέδων σχεδιασμού και προστασίας (ΠΔ, ΖΟΕ, ΓΠΣ) σε ένα ενιαίο νομοθετικό πλαίσιο.
- Δημιουργία ενός Σχεδίου Χωρικής Ανάπτυξης Ενότητας Υμηττού (ΣΧΑΕ) για ειδική χωροταξική μελέτη.
- Επέκταση επί το αυστηρότερο της Ζώνης Α, με κατοχύρωση της δασικής γης (Ν. 1650/1986). Κατάργηση της Ζώνης Β.
- Σύνδεση των σχετικών με τον Υμηττό προβλέψεων του νέου ΡΣΑ με τη δασική νομοθεσία και το δασικό κτηματολόγιο

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

- Σύσταση ενιαίου και αποκλειστικού φορέα προστασίας και διαχείρισης Υμηττού σε συνδυασμό με Παρατηρητήριο
- Ενσωμάτωση της περιοχής της Λίμνης Βουλιαγμένης (Δίκτυο NATURA 2000) στα όρια αρμοδιότητας του φορέα
- Σύνταξη δασικού κτηματολογίου και ερμηνεία δασικού πλούτου Υμηττού από αεροφωτογραφίες του 1945, καθώς και συνεχής ενημέρωσή του από το Παρατηρητήριο
 - ✓ Χρήση νέων τεχνολογιών ως εργαλείων του Παρατηρητηρίου
 - ✓ Σύστημα πυρανίχνευσης ανά 15' και αποτίμησης καμένων εκτάσεων σε περίοδο 24 ωρών από την πυρκαγιά
 - ✓ Αυτοματοποίηση συστημάτων πυρόσβεσης στα επικίνδυνα σημεία
- Κατάρτιση σχεδίου αντιμετώπισης έκτακτης ανάγκης σε περίπτωση επιβεβλημένης εκκένωσης κατοικημένων περιοχών ή οδικών αξόνων
- Επανεξέταση οριοθέτησης περιοχής αρμοδιότητας σχεδιασμού και διαχείρισης του προτεινόμενου φορέα υπό το πρίσμα της αυτοδιοικητικής μεταρρύθμισης (Σχέδιο «Καλλικράτης»)

ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ

- Απαγόρευση εγκατάστασης νέων κεραιών
- Διευθέτηση χώρων κοιμητηρίων και των ζητημάτων ασφάλειας σε σχέση με τον γύρω δασικό πλούτο
- Ανάδειξη φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος και διερεύνηση μέσω σχετικής μελέτης διαδρομών πολιτιστικού και φυσιολατρικού ενδιαφέροντος
- Αναδιατύπωση του άρθρου 7, παρ. 6, ώστε να «υπάγονται τα αναγκαία έργα τεχνικής υποδομής σε όρους περιβαλλοντικής προστασίας με ειδικούς περιορισμούς»
- Διατύπωση ειδικών περιορισμών για τα μεταφορικά δίκτυα και θεσμική αντιμετώπισή τους ως ειδική κατηγορία τεχνικών υποδομών
- Αυστηρή τήρηση και επίβλεψη του χρονοδιαγράμματος και των όρων αποκατάστασης των λατομείων από το φορέα διαχείρισης

ΕΙΔΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΟΔΙΚΑ ΕΡΓΑ

- Επανεξέταση των προτεινόμενων χαράξεων στην κατεύθυνση ελαχιστοποίησης των περιβαλλοντικών τους επιπτώσεων και της τεκμηρίωσης της σκοπιμότητάς τους σε σχέση με τους όρους περιβάλλοντος και τους αναπτυξιακούς στόχους για τον Υμηττό και την ευρύτερη περιοχή του
- Αποτροπή κατασκευής Α/Κ Σακέττα και Σήραγγας Υμηττού, καθώς και οποιουδήποτε τεχνικού έργου με περιβαλλοντικές επιπτώσεις ανάλογης κλίμακας
- Διερεύνηση δυνατότητας τμηματικής υπογειοποίησης στο ίχνος της υφιστάμενης Κατεχάκη – Αλίμου, καθώς και των προοπτικών επέκτασης των μέσων σταθερής τροχιάς στην ευρύτερη περιοχή

Αστική περιοχή	Υπεραστικός σιδηρόδρομος
Ζώνη προστασίας φυσικού περιβάλλοντος	Προαστικός σιδηρόδρομος
Διεθνής αερολιμένας Αθηνών	Κύριος τερματικός επιβατικός σιδηροδρομικός σταθμός
Αεροδρόμιο	Κύριος τερματικός εμπορικός σιδηροδρομικός σταθμός
Κύριο εμπορικό λιμάνι	Κύριος τερματικός σταθμός υπερστικών λεωφορείων
Κύριο επιβατικό λιμάνι	Αμοξοστάσιο μέσων μαζικής μεταφοράς
Δευτερεύον επιβατικό λιμάνι	Χώρος στάθμευσης
Θαλάσσιο οδός μεταφορών	Κιόσκιο ΟΤΕ
Διεθνείς- Εθνικές θαλάσσιες μεταφορές	Πέδρο κερρών
Ελεύθερη & ταχεία λεωφόρος	ΔΕΗ υψηλή τάση
Εμφανιστική Υπόγεια	Φυσικό αέριο
Πρωτεύουσα αρτηρία	Πιλοτικό σιολικό πάρκο
Δευτερεύουσα αρτηρία	Αγωγός Μόρνου
Διεθνείς- Εθνικές οδικές μεταφορές	ΕΥΔΑΠ
Μετρό	
Τραμ	